

Quan l'art sublima el fragment

La millor manera de fer comprar un nou formatge és tallar-lo a trossets i fer-lo tastar. Aquesta va ser la metàfora que em va venir al cap al final de l'acte de presentació dels dos primers volums de la darrera col·lecció de l'editorial *Fragmenta*, *Sagrats i Clàssics*; una col·lecció que posa a l'abast els grans textos de totes les religions. Les *Analectes de Confuci* —una de les obres fonamentals del confucianisme i un referent essencial del món xinès— i *Les estrofes del Samkhya* —el sistema filosòfic més antic de l'hinduisme— eren els dos llibres que es presentaven el dilluns 21 de gener a la tarda, en una Casa Àsia de Barcelona plena, plena.

¿Perquè hi havia tanta gent? Ignasi Moreta i Inês Castel-Branco són dos joves, casats, que van apostar fa una mica més d'un any per un somni i l'han fet realitat. No arriben als trenta anys, i precisament perquè potser encara no els tenen s'han arriscat. I han guanyat. Només cal anar a una de les seves presentacions per adonar-se de l'abast de la seva feina. Estan preparats, intel·lectualment treballats, i professionalment autoensenyats. Intueixo una xarxa de persones que els sostenen, que ells són la cara visible i els artífexs de tot plegat; però no ho haurien aconseguit si persones d'aquest país que escriuen sobre espiritualitat i religió i tenen coses a dir no s'haguessin posat a les seves mans.

Dit això, reproc el fil de la crònica. L'Ignasi Moreta, gran coneixedor de l'obra de Joan Maragall, va evocar una frase de José Maria Valverde, per la qual justificava l'edició en català: “*Yo aprendí catalán para leer a Maragall y a Platón*”. A través d'aquesta evocació, Moreta subratllava: “Apostar per l'edició catalana no és fàcil, però la frase de Valverde ens anima. No volem que els nostres lli-

Acte de presentació dels dos primers volums de la col·lecció *Sagrats i Clàssics*

bres es vinguin per motius polítics. Però no volem tampoc que els nostres llibres es deixin de vendre per motius polítics. Ens agradaria que els llibres de *Fragmenta* fossin comprats —o ignorats— per raons estrictament culturals”.

Dins d'aquesta xarxa que comentava, i que arrossega tanta gent, hi ha persones com en Xavier Melloni, jesuïta, deixeble de la humilitat i místic admirat pel seu rigor intel·lectual: “La paraula veritable no neix, sinó que engendra. No informa sinó que transforma. És a dir, no només posa forma al pensament, sinó que l'eleva de nivell. Hom ha dit que la paraula és l'èxtasi del Silenci. La paraula sagrada s'engendra en aquest silenci i retorna a ell”. Sublim. Parla de la paradoxa de la paraula sagrada: “Els textos estan travessats per la tensió entre el dir i el no poder dir”, i destaca com *Fragmenta* aposta precisament per aquest espai entre el sagrat i el profà, aquest espai escindit entre aquests dos espais, perquè un text sagrat pugui ser llegit en un context profà, sense que li manqui l'evocació, el silenci i la contemplació que demana aquest tipus de text.

Parlen els traductors dels dos llibres: Antoni Prevosti, traductor de les *Analectes de Confuci*, sinòleg i professor de la UB, i la jove Laia Villegas, traductora de *Les estrofes del Samkhya*, sanscritista i llicenciada en humanitats. Però els deixo per al final. El conseller de Cultura, Joan Manuel Tresserras, home de talla, reconeix que necessitem de l'experiència dels altres, també d'altres llengües que no coneixem o a les quals no tenim accés, i per això diu: “Una llengua conté l'experiència d'una comunitat en

la història, per això no podem prescindir-ne de cap. Necessitem tenir accés a les fonts de tots els textos originals”. És el cas, ja que el xinès de Confuci i el sànscrit d'Ishvarakrishna no són llengües majoritàries. L'edició d'aquesta col·lecció és bilingüe: l'original, seguit de la traducció catalana.

M'agrada com acaba l'acte perquè és la millor manera de presentar un llibre. El violí i, després, un sitar tocat per Bhakti Das acompanya les veus de més de vint persones que reciten fragments de cada un dels textos. És l'art literari, interpretat artísticament amb música. La gent frueix. Els traductors de les obres, però, somriuen pudorosament. És l'humil orgull de sentir la seva feina evocada en veu alta, sona bé el text, i la música l'embelleix encara més. Aquí va ser on vaig recordar els taquets de formatge com a estratègia comunicativa: el recital poeticomusical ens va obrir la gana, i a la sortida tots vàrem tenir ganes de comprar el nou formatge. Així doncs, acabaré amb la mateixa estratègia, un taquet de Confuci i un d'Ishvarakrishna, per anar fent boca: “Aprendre i, en cada ocasió, practicar el que s'ha après: ¿que no és un goig, això?” i “El sofriment és deixeble de l'experiència”. ☉